

10. Sınıf

Yeni MEB
Müfredatına Uygundur

Kafa Dengi

EXTRA TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI SORU BANKASI

1246 soru >>

Tamamı Video Çözümlü | Akıllı Tahtaya Uyumlu
Farklı Soru Tipleri | Kazanım Detaylı Cevap Anahtarı

**EXTRA
LAAAR**

Ekstra Bilgi
Ekstra Sarmal Deneme
Kafadengi TV

Siber Öğrenci Koçu

Mehmet Eskin

KafaDengi

Ürün Adı	: 10. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı Soru Bankası
Ürün No	: KD00-10.01ISBN01
ISBN	: 978-605-2387-23-8
Yayın Yönetmeni	: Elif Çağlar
Proje Koordinatörü	: Yasemin Korkmaz
Yazar	: Mehmet Eskin
Dizgi-Mizanpaj	: Kafa Dengi Dizgi
Dijital Uygulama	: Ömer Faruk Erdem
Kapak Tasarım	: Bull Ajans
Baskı	: Yeni Devir Matbaacılık ☎ 0 212 471 71 50 Sertifika No: 41910
İletişim	: ☎ 0 212 275 00 35 🌐 www.kafadengiyayinlari.com Gülbahar Mah. Cemal Sururi Sk. No:15 / E Halim Meriç İş Merkezi Kat: 9 Mecidiyeköy - İSTANBUL

Copyright © Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na göre her hakkı Eksen Yayıncılık ve Eğitim Malz. San. Tic. A.Ş.'ye aittir. Eksen Yayıncılık'ın yazılı izni olmaksızın, kitabın herhangi bir şekilde kısmen veya tamamen çoğaltılması yasaktır.

Akıllı Tahta Uygulaması → akillitahta.kafadengiyayinlari.com/
Öğretmenlerimiz ücretsiz olarak indirebilir.

kafadengitv

kafadengiyayin

kafadengiyayin

SEVGİLİ GENÇ ARKADAŞIM, BU KİTAPTA BİR SORU BANKASINDAN ÇOK DAHA FAZLASINI BULACAKSIN!

Kafa Dengi Yayınları olarak Extra Serisiyle karşıdayız. "Neden Extra?" dersin, bu serimize soruların dışında işine çok yarayacağını düşündüğümüz "Extra Bilgiler" ve sınava şimdiden hazırlanmanı sağlayacak "Extra Sarmal Denemeler" ekledik. Ayrıca daha kapsamlı bir konu anlatımı istersen "Kafadengi TV" YouTube kanalımızda kitaptaki birçok konunun anlatımını bulabilirsin.

Tabii ki bu kadar değil! Testlerimizin kurgusunu da konuları en kolay öğrenebileceğin şekilde planladık. Her üniteyi mikro konulara böldük. Extra bilgiden sonra her mikro konudan seviye 1, seviye 2 ve seviye 3 şeklinde kademeli testler hazırladık. Ünitelerin sonuna da üniteyi pekiştirici yine seviyeli olarak ilerleyen ünite tarama testlerini ekledik. Ayrıca takıldığın tüm soruların video soru çözümlerine testin başındaki karekodu okutarak ulaşman çok kolay.

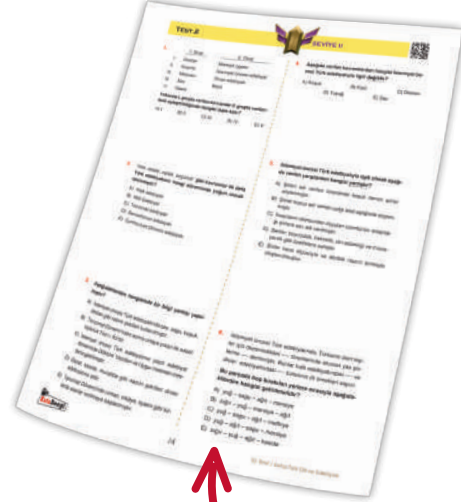
Senin başarılarına "extra" başarılar daha katabilmen için Türkiye'nin en iyileri arasında yer alan kadromuz ile hazırladığımız bu serimizle yanındayız.

Artık sıra sende! Başarı dileklerimizle.

EXTRA TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

EXTRA BİLGİ

Her bölümü sana daha iyi kavratabilmek için gerekli bilgi ve ipuçlarını özet olarak verdik.

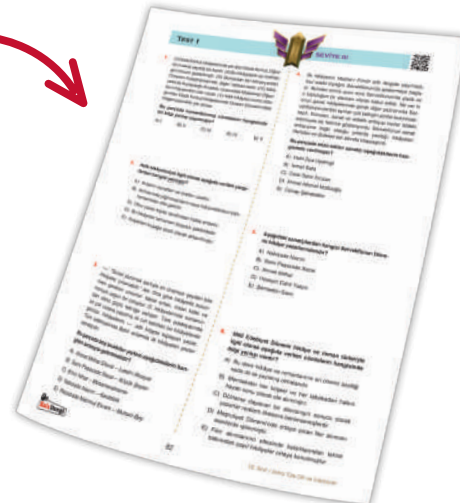

SEVİYELENDİRİLMİŞ MİKRO KONU TESTLERİ

Her testte, seviye 1, seviye 2, seviye 3 şeklinde kademe kademe soruların zorluk derecesini artırıp konuları pekiştirmeni istedik.

SEVİYELENDİRİLMİŞ ÜNİTE TARAMA TESTLERİ

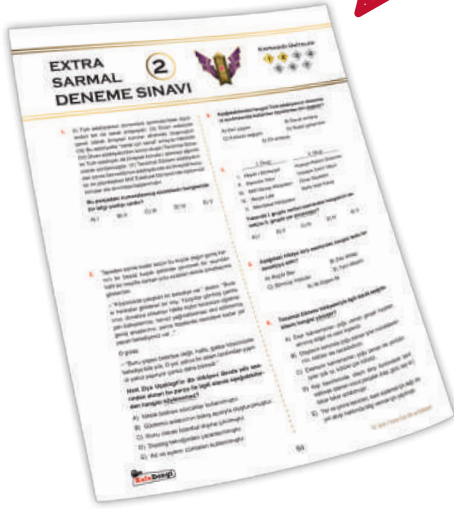
Ünitelerin sonundaki ünite tarama testlerinde, farklı tarzlardaki sorularla bilgilerini pekiştirmeni istedik.

SORU BANKASI'NDA NELER VAR?

EXTRA SARMAL DENEME

Her ünitenin sonunda, kitabın en başından o üniteye kadar olan bilgilerini ölçebileceğin extra sarmal denemeler hazırladık.

KAZANIM DETAYLI CEVAP ANAHTARI

Eksiklerini nokta atışıyla daha hızlı belirlemen için extra sarmal denemelerin yanıt anahtarlarını soruların kazanımları ve zorluk dereceleri ile birlikte verdik.

SIK KULLANILAN BİLGİLER AFİŞİ

Odana asabileceğin şekilde tasarladığımız afişlerle, sık kullanacağın bilgileri daha kolay hafızana alabilmeni hedefledik.

İÇİNDEKİLER

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATINA GİRİŞ

01

Edebiyatın Tarih ve Din ile ilişkisi	8
Türk Edebiyatının Dönemlere Ayrılmasındaki Ölçütler	10
Türk Edebiyatının Tarihî Dönemleri	12
Türkçenin Tarihî Gelişimi	16
Yazım - Büyük Harflerin Kullanıldığı Yerler / Sayıların Yazımı	22
Yazım - "de"nin, "ki"nin, "mi"nin Yazımı	24
Bitişik Yazılan Birleşik Kelimeler - Kısaltmalar - Ses Bilgisi Kuralına Uyumaması Durumunda Ortaya Çıkan Yazım Yanlışları	26
Noktalama - Nokta / Virgül / Yay Ayraç	32
Noktalama - Noktalı Virgül / Uzun Çizgi / Soru İşareti	34
Noktalama - İki Nokta / Üç Nokta / Kesme İşareti	36
Noktalama - Ünlem / Tırnak İşareti / Kısa Çizgi	38
► Ünite Tarama	48
► Extra Sarmal Deneme Sınavı - 1	50

HİKÂYE

02

Hikâye	56
Tanzimat Dönemi'nde Hikâye	60
Servetifünun Dönemi'nde Hikâye	62
Millî Edebiyat Dönemi'nde Hikâye	64
Filimsi	70
► Ünite Tarama	82
► Extra Sarmal Deneme Sınavı - 2	84

ŞİİR

03

İslamiyet Öncesi Türk Şiiri	88
Geçiş Dönemi	92
Halk Şiiri	94
Divan Şiiri	108
İsim Tamlaması	120
► Ünite Tarama	128
► Extra Sarmal Deneme Sınavı - 3	130

DESTAN

04

Destan	134
Oluşumlarına Göre Destanlar	136
İslamiyet Öncesi Türk Destanları	138
İslamiyet Sonrası Türk Destanları	140
Efsane.....	142
Sıfat Tamlaması	146
► Ünite Tarama	154
► Extra Sarmal Deneme Sınavı - 4	156

ROMAN

05

Roman Türü ve Dünya Edebiyatında Gelişimi	160
Tanzimat Edebiyatında Roman	162
Servetifünun Edebiyatında Roman	166
Milli Edebiyat Dönemi'nde Roman	170
Cümle Türleri (Yüklem Türüne, Öge Dizilişine ve Anlamlarına Göre Cümleler)	176
Cümle Türleri (Yapılarına Göre Cümleler)	180
► Ünite Tarama	196
► Extra Sarmal Deneme Sınavı - 5	198

TİYATRO

06

Geleneksel Türk Tiyatrosu	202
Tanzimat Dönemi Tiyatrosu	208
Milli Edebiyat Dönemi Tiyatrosu	212
Türk Edebiyatında Modern Tiyatro	214
► Ünite Tarama	216
► Extra Sarmal Deneme Sınavı - 6	218

ANİ - HABER - GEZİ YAZISI

07

Türk Edebiyatında Anı	222
Haber	228
Gezi Yazısı	232
► Ünite Tarama	236
► Extra Sarmal Deneme Sınavı - 7	238
► Extra Sarmal Deneme Sınavı - 8	242
Cevap Anahtarı	246

1.ÜNİTE TÜRK DİLİ VE EDEBİYATINA GİRİŞ

TÜRK EDEBİYATININ TARİHİ DÖNEMLERİ

Türk Edebiyatının Dönemleri

İslamiyet Öncesi Türk Edebiyatı	İslamiyet Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı	Batı Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı
► Sözlü Dönem Edebiyatı ► Yazılı Dönem Edebiyatı	► Geçiş Dönemi Edebiyatı ► Divan Edebiyatı ► Halk Edebiyatı a. Anonim Halk Edebiyatı b. Âşık Tarzı Halk Edebiyatı c. Tekke (Tasavvuf) Edebiyatı	► Tanzimat Dönemi Edebiyatı ► Servetifünun Edebiyatı (Edebiyat-ı Cedide) ► Fecr-i Âti Edebiyatı ► Millî Edebiyat Dönemi ► Cumhuriyet Dönemi Edebiyatı

1. İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK EDEBİYATI

Türklerin İslamiyet'i kabulünden önceki bu dönem iki bölüme ayrılmaktadır: Sözlü Edebiyat ve Yazılı Edebiyat

a. Sözlü Edebiyat: Yazının henüz kullanılmadığı dönemlerde ortaya çıkan ve kuşaktan kuşağa sürüp gelen bir edebiyattır. Dönemin ürünleri hece ölçüsüyle, dörder dizelik bölümler hâlinde ve çoğunlukla yarım kafiyeyle oluşturulmuştur. Destan Dönemi olarak da bilinen bu dönemde destanlar, sagular, savlar ve koşuklar başlıca nazım şekillerini oluşturur. Yabancı etkilere kapalı bu dönemde edebî ürünler Türkçe kelimeler ve sade bir anlatımla oluşturulmuştur.

b. Yazılı Edebiyat: Türkler arasında, yazının kullanılmaya başlamasından sonra meydana gelen edebiyat ürünlerinden oluşur. Bu dönemde Türkler, Göktürk ve Uygur alfabelerini kullanmışlardır. Yazılı Dönem edebiyatı ulusal nitelik gösterir.

2. İSLAMİYET ETKİSİNDE GELİŞEN TÜRK EDEBİYATI

Türkler İslamiyet'i kabul ettikten sonra Türk edebiyatı, divan edebiyatı ve halk edebiyatı olmak üzere iki koldan gelişme göstermiştir.

a. Divan Edebiyatı : Klasik Türk edebiyatı, saray edebiyatı veya yüksek zümre edebiyatı olarak adlandırılır. Arap edebiyatından alınan nazım ölçüsü aruzun kullanıldığı; genelde beyitlerle oluşturulan, tam ve zengin kafiyele kullanan, belirli mazmunlara (klişeleşmiş benzetme) yer verilen gazel, kaside, mesnevi... gibi Arap ve Fars edebiyatından alınan nazım şekillerinin kullanıldığı, sanatlı söyleyişin esas alındığı bir edebiyattır.

b. Halk Edebiyatı: Halk arasında yetişen kimselerin İslamiyet'ten önceki Türk edebiyatı geleneklerini sürdürerek oluşturdukları sözlü bir edebiyattır. Halk edebiyatı, konuşma dilinin esas alındığı, dörtlük nazım biriminin, hece ölçüsünün ve genellikle yarım kafiyele kullandığı, koşma, semai, varsağı, türkü gibi nazım şekillerinin yer aldığı edebiyattır. Halk edebiyatı; "Âşık Edebiyatı", "Anonim Halk Edebiyatı", "Tekke (Tasavvuf) Edebiyatı" olmak üzere üç koldan gelişmiştir.

3. BATI ETKİSİNDE GELİŞEN TÜRK EDEBİYATI

a. Tanzimat Edebiyatı (1860-1895): 3 Kasım 1839'da ilan edilen Tanzimat Fermanı'yla birlikte siyasi, sosyal ve edebî hayatta değişimler yaşanmış, bu değişimlerin en önemli etkileycisi ise batı ülkeleri olmuştur. Bu dönemde Türk edebiyatına yeni türler girmiş; hak, adalet, eşitlik, özgürlük gibi kavramlar şiirde eski nazım biçimleri (gazel, kaside gibi) ile işlenmiştir. Roman, hikâye, modern tiyatro Türk edebiyatına Batı'dan bu dönemde girmiştir.

b. Servetifünun Edebiyatı (1895-1901): II. Abdülhamit Dönemi'nde "Servet-i Fünun" (Fenlerin Zenginliği) adlı bilim-teknik dergisinin çevresinde toplanan sanatçıların Batı etkisinde geliştirdikleri edebiyat hareketidir. Bu dönem sanatçıları eserlerinde bireysel konuları işlemiş, halka hitap etmeyi düşünmemişlerdir. Konuşma dilinden uzaklaşmışlardır. Arapça, Farsça ve Fransızca kelimelerle örülü bir dil kullanmışlardır. Dönemin siyasi yaklaşımlarından ötürü gazete ve tiyatro alanlarında gelişme göstermemişlerdir.

c. Fecr-i Âti Edebiyatı (1909-1912): Başlangıçta Servetifünun edebiyatına tepki olarak doğmuştur. Fecr-i Âticiler 1910'da Servet-i Fünun dergisinde kuruluş nedenlerini açıklayarak Türk edebiyatındaki ilk beyannameyi yayımlamışlardır. "Edebiyat şahsi ve muhterem bir iştir, bunun halkla anlatılması lazımdır." düşüncesini benimsemişlerdir. Dil bakımından ise bir yenilik getirememişler; Arapça ve Farsça kelime ve tamlamalarla yüklü ağır bir dil kullanmışlardır.

d. Millî Edebiyat: Ali Canip Yöntem, Ömer Seyfettin ve Ziya Gökalp'in 1911 yılında Selanik'te çıkardıkları *Genç Kalemler* dergisinde savundukları Yeni Lisan hareketiyle oluşmaya başlar. Dilde sadeleşme, şiirde aruzun yerine hece vezninin kullanılması, içerikte halkın sorunları ile yerli yaşam Millî Edebiyat'ın temelini oluşturur.

e. Cumhuriyet Dönemi: Cumhuriyet'in ilanından günümüze kadarki dönemi kapsar. Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarında Millî Edebiyat'ın ilkeleri doğrultusunda eserler verilmiştir. Şairler, şiir anlayışlarına uygun dergiler çıkarmış ve gruplar oluşturmuşlardır.

1. I. Grup II. Grup
I. Divan edebiyatı	Sagu
II. İslamiyet öncesi Türk edebiyatı	Mesnevi
III. Tanzimat edebiyatı	Koşma
IV. Halk edebiyatı	İlk roman
V. Servetifünûn edebiyatı	

Yukarıda I. grupta verilen kavramlardan hangisi, II. grupta verilenlerden biriyle ilişkilendirilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. I. Servetifünûn edebiyatı
II. Divan edebiyatı
III. Tanzimat edebiyatı
IV. Millî Edebiyat
V. Fecriati edebiyatı

Yukarıdaki numaralanmış dönemlerin kronolojik sıralaması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) II – III – V – I – IV B) IV – II – III – I – V
C) II – III – I – V – IV D) III – II – V – I – IV
E) II – I – III – IV – V

3. (I) Varlığı eserlere dayalı olarak ortaya konan ilk ve en eski dönem, İslamiyet'in Kabulünden Önceki Türk Edebiyatı Dönemi olarak adlandırılır. (II) Bu dönemde oluşan edebiyat; anlatım, dil, duyuş ve estetik açısından yabancı etkilerden uzak ve ulusal nitelikte bir edebiyattır. (III) "Şaman, kam, baksı, ozan" gibi adlarla anılan ve kopuz adı verilen çalgı aleti eşliğinde şiirler söyleyen şairler, halkın konuştuğu dille ürünler oluşturmuştur. (IV) Beyitlerle ve aruz ölçüsüyle söylenen bu şiirlerde doğa, ölüm, kahramanlık, sevgi gibi konular ele alınmıştır. (V) *Kök Türk Yazıtları* diye bilinen Tonyukuk, Kül Tigin ve Bilge Kağan anıtları ve Uygur Dönemi'nde oluşturulan *Altun Yaruk*, *İrk Bitig*, *Sekiz Yükmek* adlı eserler bu dönemin önemli ürünleridir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlış vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıdakilerden hangisi Batı etkisinde gelişen Türk edebiyatının dönemlerinden biri değildir?

- A) Tanzimat edebiyatı
B) Servetifünûn edebiyatı
C) Fecriati edebiyatı
D) Millî Edebiyat
E) Tekke edebiyatı

5. Aşağıdakilerden hangisinde bir bilgi yanlış vardır?

- A) Servetifünûncular Batı kültürünü halka anlatmayı amaçladıklarından sade bir dil kullanmışlardır.
B) İslamiyet öncesi dönemde Türkler, Göktürk ve Uygur alfabelerini kullanmışlardır.
C) Divan edebiyatında ağırlıklı olarak beyit nazım birimi kullanılmıştır.
D) Tekke edebiyatında dinî-tasavvufi konular daha çok halka hitap edecek şekilde işlenmiştir.
E) Tanzimat Dönemi'nde gazel, kaside gibi divan edebiyatı nazım şekilleri kullanılmaya devam edilmiştir.

6. Aşağıdakilerden hangisinde verilen dizelerin ait oldukları dönem ayraç içerisinde yanlış belirtilmiştir?

- A) Rûsvalarından ol meh sanmaz beni Fuzûli
Divane olmayım mı dünyada yok mu ârım
(Divan edebiyatı)
B) İşte can verdi vatan şânına, hürriyetine
Buyurun kanlı musallaya Huda hürmetine
(Tanzimat Dönemi)
C) Ezgi koydum, âhlarla figanlarla Türk şiirine
Öz dilimde haykırdım, "Ey milletim, uyan!" diye
(Millî Edebiyat Dönemi)
D) Dünya bir yana, o hayal bir yana;
Bir meşaledir pervaneyim ona.
Altında bir ömür döne dolana
Ağladığım yer penceresi midir?
(Servetifünûn Dönemi)
E) Yiğlap udu artadım
Bağrım başın kartadım
Kaçmış kutuğ irtedim
Yağmur kipi kan saçar
(İslamiyet Öncesi Dönem)

1.	I. Grup	II. Grup
I.	Destan	Mitolojik ögeler
II.	Koşma	İslamiyet öncesi edebiyat
III.	Mesnevi	Divan edebiyatı
IV.	Sav	Beyit
V.	Gazel	

Yukarıda I. grupta verilen kavramlar II. grupta verilenlerle eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. “Hak, adalet, eşitlik, özgürlük” gibi kavramlar ilk defa Türk edebiyatının hangi döneminde yoğun olarak işlenmiştir?

- A) Halk edebiyatı
B) Millî Edebiyat
C) Tanzimat edebiyatı
D) Servetifünun edebiyatı
E) Cumhuriyet Dönemi edebiyatı

3. Aşağıdakilerden hangisinde bir bilgi yanlış yapılmıştır?

- A) İslamiyet öncesi Türk edebiyatında sav, sagu, koşuk, destan gibi nazım şekilleri kullanılmıştır.
B) Tanzimat Dönemi'nden sonra ortaya çıkan ilk edebî topluluk Fecr-i Âtî'dir.
C) İslamiyet öncesi Türk edebiyatının yazılı edebiyat döneminde *Göktürk Yazıtları* ve Uygur metinleri meydana getirilmiştir.
D) Gazel, kaside, murabba gibi nazım şekilleri divan edebiyatına aittir.
E) Tanzimat Dönemi'nde roman, hikâye, tiyatro gibi türlerde eserler verilmeye başlanmıştır.

4. Aşağıda verilen kavramlardan hangisi İslamiyet öncesi Türk edebiyatıyla ilgili değildir?

- A) Koşuk B) Kam C) Destan
D) Tuyuğ E) Sav

5. İslamiyet öncesi Türk edebiyatıyla ilgili olarak aşağıda verilen yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Şölen adı verilen törenlerde koşuk denen şiirler söylenmiştir.
B) Şiirler kopuz adı verilen çalgı aleti eşliğinde söylenmiştir.
C) İnsanların ölümünden duyulan üzüntünün anlatıldığı şiirlere sav adı verilmiştir.
D) Şairler; büyücülük, hekimlik, din adamlığı ve müzisyenlik gibi özelliklere sahiptir.
E) Şiirler hece ölçüsüyle ve dörtlük nazım birimiyle oluşturulmuştur.

6. İslamiyet öncesi Türk edebiyatında, Türklerin ölen kişiler için düzenledikleri ---- törenlerinde okunan yas şiirlerine ---- denilmiştir. Bunlar halk edebiyatındaki ---- ve divan edebiyatındaki ---- türlerinin ilk örnekleri sayılır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) yuğ – sagu – ağıt – mersiye
B) sığır – yuğ – mersiye – ağıt
C) yuğ – sagu – ağıt – methiye
D) yuğ – ağıt – sagu – mersiye
E) sığır – yuğ – ağıt – kaside

1. Göç, Muharrem ve Sefer aylarında iyiden iyiye yoğunlaşmıştı. O evden, bu evden müminler buruk kalplerle çıkıp çıkıp gitmişler, geride savrulmuş acılar bırakmışlardı. Gidenler kalanlar için, kalanlar gidenler için ağlıyordu. Umutlar hep Yesrib yollarına dökülmüştü. "Yesrib" diyor-du, "İnsanlığın sancılarına çare bulmak üzere, yaratılışta kardeş, dünyada eşit ve eş olduğunu bilenlerin şehri olacak; kendi nefisleri için istediklerini başkaları için de isteyenlerin, kan davasına kapılmış düşmanlar iken can ciğer dostluk kurabilenlerin, aynı şehirlerde hiç tanışmadan yaşarken birbirlerine vâris olacak derecede kardeş olanların, hak ve hakikati, iyiyi ve güzeli yaymada ölümü göze alanların, birbirlerine yalnızca Allah için yaklaşan, kaynaşan ve öylece birleşenlerin, iyilikte yarışanlar ve örnek hayatlar sürenlerin şehri olacak."

Bu parça ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Din-edebiyat ilişkisini örnekleyecek bir metindir.
- B) Mecaz anlamlı sözcükler kullanılmıştır.
- C) Tarihî bir olay konu edilmiştir.
- D) Dinî içerikli mesajlar verilmiştir.
- E) Açıklayıcı anlatım tekniğiyle oluşturulmuştur.

2. Aşağıdakilerden hangisinde verilen dizeler edebiyat-din ilişkisini doğrudan örneklemez?

- A) Rızayı Hak için çıkmışız yola
Kulların engeli yıldırmaz bizi
Onarılmaz dostların açtığı yara
Düşmanın kurşunu öldürmez bizi
- B) Fitneye en güzel cevap sükuttur
Öfke günah dolu, sevap sükuttur
Tuzağa düşdük hayli vakittir
Tebdir bataklara daldırmaz bizi
- C) Kimi gökten, kimi yerden üşüşüp her kapıya
Giriyor birbiri ardınca ilâhî yapıya
Tanrının mabedi her bir taraftan doluyor
Bu saatlerde Süleymaniye tarih oluyor
- D) Cennette bu gün gülleri açmış görürüz de
Hâlâ o kızıl hâtıra gitmez gözümüzde
Bin atlı, akınlarda çocuklar gibi şendik
Bin atlı o gün dev gibi bir orduyu yendik
- E) Vur o katlin kızıl sapanlarıyla
Dünyaya ölümler ekenleri vur
Vur zulmün o kanlı organlarıyla
Bir kavmi iplere çekenleri vur

3. İçimde birden bire kabaran hüzünü, yarın akşamın biçare
I II III
Romalılarına göstermemek için pencereden baktım.
IV
İstasyona gelmiştik. Büyük okalıptüsler, yağmurlu ve
V
karanlık gecenin bütün bir tarafını, şaşmaz bir keder gibi
zaptetmişti. Yerde istasyonun dağınık ışıklarının uzun ve
VI
titrek akislerinin doldurduğu büyük su birikintileri vardı.
VII

Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangilerinin yazımı doğrudur?

- A) I, II ve III
- B) II, III ve IV
- C) III, IV ve VII
- D) IV, V ve VI
- E) V, VI ve VII

4. Türk edebiyatı birçok dönemden oluşmuştur. ---- Döne-
I
mi'nde, sanatla din iç içe geçmiş durumdadır ve şairler aynı zamanda din adamı kimliğine sahiptir. ---- Döne-
II
mi'nde, sanat farklı bir anlayışta gelişmiş; yazılı ürünler saray çevresinde, Arapça ve Farsçanın etkili olduğu bir dille; sözlü ürünler ise halkın anlayabileceği bir dille oluşturulmuştur. ---- Dönemi'nde, sanat halkın bilinçlen-
III
dirilmesi amacına hizmet edecek tarzda şekillenmiş; "hak, adalet, eşitlik, özgürlük, esaret" kavramları edebiyatta ele alınmıştır. ---- Dönemi'nde, devrin siyasi şart-
IV
larının da etkisiyle edebiyatımız içine kapanmış, bireysel konular ağır sayılabilecek bir dille ifade edilmiştir. ---- Dönemi'nde ise halka dönüş başlamış, şairler halkın
V
anlayabileceği bir dille ve hece ölçüsüyle eserler vermişlerdir.

Bu parçadaki numaralanmış yerlere getirilebilecek dönem adlarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I – İslamiyet'ten Önceki Türk Edebiyatı
- B) II – İslamiyet Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı
- C) III – Tanzimat
- D) IV – Servetifünun
- E) V – Fecriati

5. Aşağıdakilerden hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) Türklerin bilinen ilk alfabesi Kök Türk alfabesi. (diğer adıyla Orhun alfabesi) 38 karakterden oluşur.
- B) Yeni bir dini kabul edince alfabelerini de değiştiren Türklerin kullandığı Uygur alfabesi, 18 harften oluşmuştur ve Türklerin kullandığı ikinci alfabe olarak bilinir.
- C) Türklerin İslamiyeti kabulünden sonra dinî kavramların doğru yazılması ve söylenmesi amacıyla Karahanlılar Dönemi'nde kullanmaya başladıkları alfabe, Fars alfabesi olup 28 harften oluşmaktadır.
- D) Rusların hakimiyeti altında yaşayan Türklerin kullandıkları Kiril alfabesi 38 harften oluşmuştur.
- E) Latin alfabesi esas alınarak oluşturulan alfabe, 1 Kasım 1928'de kullanılmaya başlanmış olup günümüzde de kullanılmaktadır.

6. Öğretmen:

– Edebiyat, tarihin her döneminde diğer alanlarla ilişkisinde olmuştur. Söz gelimi, edebiyat tarihten, tarih edebiyattan faydalanabilir. Edebî bir eserde tarihî bir konu ele alınabilir veya tarihî bir kişilik işlenebilir. Buna örnekler arayalım birlikte.

Ahmet:

– *Osmancık* adlı eserde Osmanlı'nın kuruluş yılları ele alınmıştır.

Aysel:

– *Devlet Ana* adlı romanda da aynı konu işlenmiştir.

Tahsin:

– *Cezmi* adlı romanımız da tarihî bir konu etrafında şekillenmiştir.

Aylin:

– Benim de aklıma *Şu Çılgın Türkler* romanı geldi.

Asude:

– *Sergüzeşt* romanı da tarihî bir konudan yola çıkılarak oluşturulmuştur.

Bu diyalogda hangi öğrenci yanlış cevap vermiştir?

- A) Ahmet
- B) Aysel
- C) Tahsin
- D) Aylin
- E) Asude

7. Aşağıdakilerden hangisinde eğik çizgi (/) yanlış kullanılmıştır?

- A) Ankara / İstanbul arasını 4 saate düşürecek hızlı tren hizmete girdi.
- B) 17/12/1976 tarihinde Bursa'nın İnegöl ilçesinde dünyaya geldi.
- C) Yunus Emre, bir şiirinde: “Dar oldu bana düzler, gice ile gündüzler / Dünyaya bakan gözler, didar göre mi ya rab” der.
- D) Dilimizde “mı / mi” eki şart anlamında da kullanılır.
- E) “Güzelyalı Mahallesi, Çiğdem Sokak, No.: 17/4” adresinde oturuyor.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir noktalama yanlışı vardır?

- A) Düşünce rüzgâr, bilgi yelken, insanlık da bir kayıktır.
- B) Elde edilecek bir çıkarı olduğu hâlde adaleti düşünen, tehlike karşısında hayatını hiçe sayan, verdiği sözü unutmayan, tam bir insandır.
- C) Dört tür insan vardır; bilmeyen ve bilmediğini bilmeyen, bilmeyen ve bilmediğini bilen, bilen ve bildiğini bilmeyen, bilen ve bildiğini bilen.
- D) İnsanı iyi tanıyın, her insanı kötü bilip kötülemeyin, her insanı da iyi bilip övmeyin.
- E) İnsan ağlayarak doğar, durumundan yakınarak yaşar, hayal kırıklığı içinde bocalar.

9. Aşağıdaki dizelerden hangisi edebiyatın din ile ilişkisine örnek olarak gösterilemez?

- A) Okumaktan mana ne kişi Hakk'ı bilmektir
Çün okudun bilmedin ha bir kuru ekmektir
- B) Anladım işi sanat Allah'ı aramakmış
Marifet bu, gerisi yalnız çelik çomakmış
- C) Ak tolgalı beylerbeyi haykırdı “ilerle!”
Bir yaz günü geçtik Tuna'dan kafilelerle
- D) Kut dileriz nurlu tanrılardan
Tehlikeden uzak duralım, sevinç içinde olalım
- E) Yakarırız Mar Mani'ye ve meleklerle
Ruhumuzu kurtuluşa erdirtir

EXTRA SARMAL DENEME SINAVI

1

KAPSADIĞI ÜNİTELER

1. - 5. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Tarih bilimi veya tarihçi, genelde insanlığın, özelde toplumların geçmişte karşı karşıya kaldığı önemli olayları ayrıntısına girmeden konu edinir. Edebiyat ise daha çok tarihin anlatmadığı sıradan kişi ve olaylarla, bunların bıraktığı izlerin ayrıntılarıyla ilgilenir. Tarihî şahsiyetlerin tarihte üstlendikleri rolün dışında yaşantılarına ait örneklerin belli bir olay örgüsü içinde anlatımı edebiyat biliminin, edebiyatçıların, roman ve hikâye sanatının işleri arasında yer alır. Edebî eserin tarih öğretmek gibi bir işlevi olmasa da tarih ilmini anlama ve sevdirmeye yolunda etkin bir rolü vardır. Bu bağlamda tarihçinin yazdıklarıyla sunulan bir tarihî olay veya şahsiyet, edebiyat ve edebî mahsuller vasıtasıyla ilgi alanı hâline getirilebilir. Söz gelimi, Fatih Sultan Mehmet gibi bir devlet adamı ve çağ değiştiren İstanbul'un fethi gibi önemli bir olay ile ilgili kronolojik bilgiler vererek olayı aktaran bilim, tarihtir. Ancak Fatih'in ve fethin toplum hayatına yansıyan yönlerine edebiyat ışık tutmaktadır. Fatih Sultan Mehmet'in çocukluğunu, yaşantısını, kişisel mizacını, hassasiyetlerini, duygu ve düşüncelerini, devlet teşekkülüne ve idari mekanizmaya ilişkin telkin ve tavsiyelerini, eserlerini ve bu eserlere yansıyan görüşlerini edebiyat bilimi aktarmaktadır.

1. Bu parça için en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarih ve Edebiyat İlişkisi
- B) Tarihin Edebiyata Katkıları
- C) Tarih ve Edebiyatın Yöntem Farklılıkları
- D) Edebî Eserlerin Özellikleri
- E) Tarihçi ve Edebiyat

2. Bu parçadaki, "Ancak Fatih'in ve fethin toplum hayatına yansıyan yönlerine edebiyat ışık tutmaktadır." cümlesinde geçen "ışık tutmak" sözüyle aşağıdaki anlamlardan hangisi vurgulanmak istenmiş olamaz?

- A) Açığa çıkarmak
- B) Yorumlamak
- C) Aydınlatmak
- D) Bilgi vermek
- E) Belirgin hâle getirmek

3. Bu parçadaki altı çizili sözün anlamını karşılayabilecek bir kullanım aşağıdakilerin hangisinde yoktur?

- A) Cumhuriyet Dönemi'nde oluşturulan yazınsal yaratılarda pek çok akımın etkisi olduğu görülür.
- B) Tanzimat Dönemi edebî eserleri incelendiğinde toplumsal meselelerin hep bir adım önce olduğu görülecektir.
- C) Son günlerde kitapçı raflarında yerini alan yazın ürünlerinin okurun ilgisini çektiği görülüyor.
- D) Edebiyat yapıtları arasında şiir türündeki kitapların her zaman daha değerli görüldüğü kaatindem.
- E) Son çalışmasında edebî türler arasındaki ortak ve farklı yönleri ele almaya çalışıyor.

4. Bu parçanın anlatımında;

- I. örnekleme,
- II. açıklama,
- III. tartışma,
- IV. karşılaştırma,
- V. tanımlama

yöntemlerinden hangileri kullanılmamıştır?

- A) Yalnız III
- B) Yalnız V
- C) I ve II
- D) III ve V
- E) IV ve V

5. Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Edebiyatın, tarihî olayların kimi detaylarını yansıttığına
- B) Geçmişte yaşayan insanların kişisel hayatlarına ait detayların edebî eserde ele alındığına
- C) Tarihî kişiliklerin hayatlarının edebî eserlerde belirli bir kurgu içerisinde yansıtıldığına
- D) Edebî eserlerin, tarihî olay ve kişiliklerin ilgi görmesinde bir görev üstlenebileceğine
- E) Tarihçi ile edebiyat araştırmacısının kullandıkları yöntemlerin farklı olduğuna

6. - 8. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Bir milletin edebiyatı; millî ruhu, millî hayatı göstermek için kullanılabilecek en samimi aynadır. Bir millet hayatı nasıl görüyor? Nasıl düşünüyor? Nasıl hissediyor? Biz, bunu en doğru ve canlı olarak o milletin edebî eserlerinde bulabiliriz. Milletin topyekûn hissiyatı kendini edebiyatında en açık şekilde gösterir. Edebiyatı güçlü olan milletler yarınlara daha emin adımlarla bakabilir, yarınlara daha sağlıklı temeller üzerine kurabilir.

6. Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Edebiyatın, bir ulusun millî meselelere nasıl yaklaştığını gösterdiğine
- B) Edebî eserlerin, ait olduğu ulusun hayata bakış açısını yansıttığına
- C) Ulusun fikri yapısının en doğru şekilde yazınsal ürünlerinden anlaşıldığında
- D) Ulusun, yarınlara nasıl baktığı ile ilgili ipuçlarının edebiyatından yakalanabileceğine
- E) Edebî eserlerin, milletin duygu, düşünce ve bakış açısını dinamik şekilde yansıttığına

7. Bu parçadaki altı çizili sözü anlamca karşılayabilecek bir kullanım aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Bu ulus kapalı bir kutu âdeta, duygularının neler olduğunu kolay kolay anlayamazsınız.
- B) Hayatlarında yeni projeleri uygulama imkânı bulan ulusların geleceğe daha emin adımlarla yürüyebileceğini söyleyebiliriz.
- C) Dünyada etkili olan fikir ve dönüşüm hareketlerinden her ulus ister istemez etkilenir.
- D) Her milletin kalkınma konusunda izlediği bir yol vardır fakat önemli olan doğru bir yol belirleyebilmektedir.
- E) Bir milletin diğer milletlerin önüne geçebilmesi için bilimsel ve teknik konularda atılım göstermesi şarttır.

8. Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

- A) Öyküleme
- B) Betimleme
- C) Tanımlama
- D) Açıklama
- E) Tartışma

9. Aşağıdakilerin hangisinde verilen dizelerin ait olduğu dönem ayraç içerisinde yanlış verilmiştir?

- A) Derdim var beller gibi
Söylemem eller gibi
Kalbimin hüznü var
Yıkılmış eller gibi
Gözlerimden yaş akar
Bulanmış seller gibi
(Halk edebiyatı)
- B) Değer her dem vefâsız çerh yayından mana bin ok
Kime şerh eyleyem kim mihnet ü endüh u derdim çok
Sana kaldı mürüvvet senden özge hiç kimsem yok
Gözüm cânım efendim sevdiğim devletlü sultanım
(Divan edebiyatı)
- C) Mahv eder kendini bülbül bile hürriyet için
Çekilir mi bu belâ âlem-i pür mihnet için?
Din için devlet için can çekişen millet için
Azme hail mi olurmuş bu çürük ten kafesi
(Tanzimat Dönemi Türk edebiyatı)
- D) Coşmuş gene bir aşkın uzak hatırasıyla
Aksetti uyanmış tepelerden sırasıyla
Dağ dağ o güzel ses bütün etrafı gezindi
Görmüş ve geçirmiş denizin kalbine sindi
(Cumhuriyet Dönemi Türk edebiyatı)
- E) Kızıl sarıg arkaşıp
Yipkin yaşıl güzkeşip
Bier bier kerü yürkeşip
Yalınah anı tanglakur
(Geçiş Dönemi Türk edebiyatı)